24. Выберыце дзеясловы, якія ў форме 2-ой асобы множнага ліку будучага часу маюць канчатак ***-яце***:

1) адбіраць; 2) заступіць; 3) напасці; 4) атрэсці; 5) дажыць.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3, 4. **Д)** 3, 4, 5.

25. Вызначце сказы, у якіх паміж дзейнікам і выказнікам на месцы пропуску неабходна паставіць працяжнік:

1) Дождж ліў _ як з вядра.
2) Без навукі, братка, чалавек _ што сляпое кацянятка.
3) Стракозы _ быццам верталёцікі.
4) Лес _ ціхі, таямнічы.
5) Усе _ як адзін.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5.

26. У якім сказе з дадзеных дапушчана пунктуацыйная памылка?

1) Ні слупоў, ні платоў, ні хат, нічога не было відаць.
2) Гэты поплаў, і рэчка, і вярба над ёй – адным словам, усё выглядала незвычайна.
3) І не хопіць рук, і не хопіць вачэй, каб абняць усю родную далячынь, і стракаты дыван лугоў, і небасхіла шыр.

А) ва ўсіх сказах. **Б)** усе сказы запісаны правільна. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

27. Вызначце пары словазлучэнняў са словамі-амонімамі:

1) аблазіць усе вадаёмы – заяц аблазіць вясной;
2) аўсянка з маслам – аўсянка падобная да вераб'я;
3) бальныя танцы – бальная сістэма адзнак;
4) выраз для рукавоў – выраз твару.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

28. У ролі якой часціны мовы ўжыты лічэбнік *адзін* у сказе:

Пракоп ішоў дадому адзін.

А) назоўнік. **Б)** прыметнік. **В)** лічэбнік. **Г)** прыслоўе. **Д)** займеннік.

29. Дапоўніце прыказку: *Апарыўся на капусце ў гаршку, то і ... .*

1) на вушы не лезе; 2) пагаворым аб прыгодзе; 3) вады баяўся;
4) на гародзе дзьмухаў; 5) пад'еў лебяды.

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

30. Якога слова не хапае ў афарыстычным выказванні Алеся Разанава:

"Размова – мова думак, маўчанне – мова ..."?

А) слухання. **Б)** цішыні. **В)** філасофіі. **Г)** роздуму. **Д)** ісціны.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218, тэл. (017) 292 80 31, 290 01 53
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 16. Тыраж 12000 экз. г. Мінск. 2013 г.

Конкурс па беларускай мове «БУСЛІК-2013»

Чацвер, 21 лютага 2013 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/ праз 1-1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 9 класаў

1. Закончыце народнае выслоўе: *"Дзе бусел вядзецца, там ... ."*

А) чалавеку не месца. **Б)** сарока смяецца. **В)** пчолы мёд не збіраюць. **Г)** бярозка ўецца. **Д)** шчаслівае месца.

2. Як правільна напісаць у словазлучэнні прыметнік, утвораны ад назоўніка *ластаўка*?

1) ластаўчына гняздо; 2) ластаўкава гняздо; 3) ластаўчынава гняздо.

А) усе варыянты. **Б)** няма правільнага варыянта. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

3. Дапоўніце вершаваны радок з паэмы Якуба Коласа "Новая зямля":

Ідуць касцы, звіняць іх ... .

А) росы. **Б)** косы. **В)** галасы. **Г)** крокі. **Д)** песні.

4. Вучань пры выкананні задання зрабіў запісы:

1) поле не засеяна; 2) не засеянае поле; 3) не засеянае з вясны поле.

Які запіс вучань зрабіў няправільна?

А) усе запісы зроблены правільна. **Б)** усе запісы зроблены няправільна. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

5. Якія прыметнікі з дадзеных запісаны правільна?

1) лімоны; 2) дзённы; 3) асені; 4) раменны; 5) кішэны.

А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3, 5. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

6. Дапоўніце выразы:

1) дрыжыць, як …; 2) здаравенны, як …; 3) нахілілася, як … .

а) дуб; б) вярба; в) асіна; г) таполя.

А) 1-а, 2-б, 3-в. **Б)** 1-г, 2-а, 3-б. **В)** 1-в, 2-а, 3-б.
Г) 1-б, 2-г, 3- в. **Д)** 1-в, 2-б, 3-г.

7. Выберыце з прыведзеных словы, у якіх на месцы пропуску неабходна напісаць літару ***ь***:

1) ледз..ве; 2) печ..; 3) ц..мяны; 4) дз..ве; 5) сем..; 6) палын.. .

А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3. **В)** 2, 4, 6. **Г)** 3, 5. **Д)** 4, 6.

8. У якіх словах з дадзеных правільна пастаўлены націск?

1) кру́цель; 2) гры́млівы; 3) бры́во; 4) крупі́на; 5) са́джанец.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 3, 4. **Д)** 4, 5.

9. У якім з прыведзеных назоўнікаў “схавалася” прыслоўе?

1) маліна; 2) каліна; 3) яліна; 4) ясень.

А) няма правільнага варыянта. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

10. Якія словы з дадзеных неабходна напісаць праз злучок?

1) птушка..гадоўля; 2) дзярж..выдавецтва; 3) стоп..сігнал;
4) шум..гам; 5) ультра..модны.

А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2, 4. **Г)** 3, 4. **Д)** 4, 5.

11. Вызначце від сказа: *Янкаву дрымоту як рукой зняло.*

А) назыўны. **Б)** пэўна-асабовы. **В)** няпэўна-асабовы.
Г) абагульнена-асабовы. **Д)** безасабовы.

12. Пераблыталіся літары слова-разгадкі народнай загадкі:

Хата кругом свеціцца.

Выберыце правільны адказ.

А) к, ш, ы, к, о. **Б)** к, о, з, а, б, н. **В)** а, з, а, в.
Г) т, о, л, с. **Д)** к, ю, л, а, м, н, а.

13. Дадзены назоўнікі:

1) вечар; 2) нагор’е; 3) насмешнік; 4) галопам; 5) шмат.

Якія словы маюць нулявы канчатак?

А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5.

14. У якіх словах на месцы пропуску неабходна напісаць літару ***з***?

1) бе..казырка; 2) ..жаць; 3) бя..пройгрышны; 4) у..кочыць;
5) у..бегчы; 6) ..чарнець; 7) ра..кінуць.

А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3, 4. **В)** 1, 4, 6. **Г)** 2, 5. **Д)** 3, 6, 7.

15. Вызначце, у якім(-іх) сказе(-ах) на месцы пропуску неабходна напісаць зваротны займеннік *сабе:*

1) Сам ад … не збяжыш нікуды.
2) Хто людзям не верыць, той і … веры не дасць.
3) Так я выбраў … свой жыццёвы шлях.
4) Чаго … не жадаеш, таго і другому не зыч.

А) ва ўсіх сказах. **Б)** ва ўсіх сказах, акрамя 1. **В)** 1, 3. **Г)** 2. **Д)** 3, 4.

16. З якімі словамі з дадзеных часціца ***ні*** пішацца асобна?

1) (ні) хто; 2) (ні) даць (ні) узяць; 3) (ні) куды;
4) (ні) душы няма; 5) (ні) быта; 6) (ні) шчымны.

А) усе словы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3, 5. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 6.

17. *Гук, які раптоўна абрываецца, – … .*

А) адрывісты. **Б)** адрыўны. **В)** адрывачны. **Г)** адарваны. **Д)** падарваны.

18. *Два злучаныя гліняныя гаршчочкі з ручкай, у якіх насілі ежу ў час палявых работ,* у народзе здаўна называюць … .

А) спарыш. **Б)** кубел. **В)** кубак. **Г)** збан. **Д)** цэбар.

19. Выберыце прыклады, у якіх прыметнікі неабходна напісаць з вялікай літары:

1) (Г, г)ордзіеў вузел; 2) (К, к)оласаўская мова;
3) (С, с)ізіфава праца; 4) (К, к)упалаўскія вершы.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

20. У якіх словах з прапанаваных на месцы пропуску неабходна напісаць спалучэнне ***ія***?

1) ак..н; 2) арх..логія; 3) міл..рд; 4) алімп..да; 5) б..графія.

А) ва ўсіх словах. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 4, 5. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

21. Вызначце з дадзеных словазлучэнне, у якім падкрэсленае слова ўжыта правільна:

1) <u>генеральская</u> ўборка; 2) <u>глiністая</u> глеба; 3) <u>ураджайная</u> зямля.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

22. Вучні выпісвалі з тэксту словы, якія маюць прыстаўку:

1) абарона; 2) устойлівы; 3) повар; 4) нарада; 5) паверхня.

Якія прыклады выпісаны правільна?

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5.

23. У якіх словазлучэннях правільна ўтворана склонавая форма назоўніка?

1) трое чалавекаў; 2) па выніках праверкі; 3) група мінчан;
4) табун коней; 5) не спаць па начам.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 2, 3. **Г)** 2, 3, 4. **Д)** 3, 4, 5.